

2- eller 3-delt krank

Hva er best?

Er 2-delt krank best, eller skal vi holde faste ved den tradisjonelle 3-delte utgaven? Noen entusiaster har brukt 2-delt krank i noen år, og i fjor lanserte Sram sin XX-gruppe med 2-delt krank foran og 10-delt bak. I år kommer rimeligere Sram-grupper samt Shimano sin toppgruppe, XTR, med mulighet for å velge 2-delt. Hva er best?

Av Tord Bern Hansen

test@bernhansen.com

Min første terrengsykkel var helt rå – til å bli solgt på siste halvdel av 80-tallet. Den hadde 2-delt krank og store tannhjul på kassetten bak. 12 gir hadde den, og det var lett å komme opp de bratteste bakene som hadde vært en utfordring på min vanlige sykkel.

Jeg ble fort hekta, og året etter hadde

jeg sykkel med 3-delt krank og 18 gir til sammen. Det gikk et par år, og så var Shimano på banen med 7-delt kassett bak, og 21 gir var et faktum. I over 20 år har det vært 3-delt foran, men jevnlig økning av antall tannhjul på kassetten bak. 6, 7, 8, 9 og i år 10 stykker. Lanseringene har akkurat kommet med langt nok mellomrom slik at det har rettferdiggjort kjøp av ny sykkel eller oppgradering av hele girlinja. Om jeg har blitt noen bedre syklist? Det vet jeg ikke, men sett fra midten av 80-tallet og frem til i dag har utvilsomt girsystemene blitt bedre.

Vekt er ikke et argument

Ønske om redusert vekt er ikke et argument for å bytte fra 3-delt til 2-delt. Vekten du sparer på ett tannhjul mindre

foran, er ikke stort mer enn du må plusse på kassetten bak siden du trenger 36 fremfor 32 som største tannhjul der.

3-delt gir størst forskjell mellom letteste og tyngste gir

3-delt krank foran gir større spennvidde på utvekslingen enn 2-delt. Det er tilfelle selv om du anskaffer 10-delt kassett med ekstra stort drev. Med en standard 3-delt krank med tannhjul på 44, 32 og 22 tenner og den mest solgte 9-delte kassetten med 11-32 tenner, går sykkelen 8,4 meter fremover på det tyngste giret og 1,4 meter fremover på det letteste, pr pedalomdreining. Det er en forskjell på 580%. Med Sram sin 2-delte 28-42 eller Shimano sin 30-44 i kombinasjon med en kassett på 11-36 er forskjellen omkring 480%.

Tre viktige spørsmål

De viktigste spørsmålene du bør stille deg før du bytter til 2-delt er:

1. Hva bruker jeg sykkelen min til?
2. Hvilke gir bruker jeg / bruker jeg ikke?
3. Hvilke gir bruker jeg mest?

Valget er avhengig av bruksområde

Hvis du har en sykkel som brukes både til rolige turer på kuperte stier, noen motbakker på vestlandet eller i alpene og rittsykling på grus, skal man være ekstremt godt trent for å greie seg med 2-delt foran. På rask grussykling er det en fordel med 44 tenner på det største tannhjul foran. Da er det minste alternativet 30 tenner på Shimano sin 2-delte XTR-krank. I kombinasjon med enn 36-tenners kassett får du 1,8 meter fremdrift pr pedalomdreining. Det tilsvarende tredje letteste gir på minste tannhjul foran om du har 3-delt. Selv sykler jeg Birken på litt over tre timer, men har hatt bruk for det minste drevet på 22 tenner foran både på stiturer i Nordmarka, og på sykkelturner og ritt i alpene.

Hvis du har flere sykler, er lett og i svært god form, eller holder deg i hovedsak til rask grussykling eller kun stisykling, kan todelt være en god løsning. Sykler du mye grus og greier deg uten de letteste girene i motbakkene, er Shimano sin 2-delte krank med 44/30 tenner en god løsning.

Har du derimot ikke behov for det tyngste giret for å trække 40-50 km/t (80-100 i tråkkfrekvens) i lett terreng, kan det være en god løsning å velge en 2-delt krank med 38-40 tenner på det største drevet foran og 26-28 på det minste. Da greier du å trække 35-45 km/t med 80-100 i tråkkfrekvens. Med 26 tenner på minste foran og 36 på det største bak, får du så godt som like lett utveksling som med standard 3-delt foran.

En måte å finne ut om du kan gå over til 2-delt krank, og hvilken utveksling du i så fall bør ha, er å legge merke til hvilke utvekslinger (tannhjul) du bruker avhengig av hvor du sykler. Gå deretter inn i graf 1 og finn ut hvor langt du forflytter deg per pedalomdreining på letteste og tyngste gir. Avslutningsvis går du inn i graf 2 for å finne hvilke drev du bør ha foran på din nye 2-delte krank.

Et eksempel:

Etter en uke med variert trening og en representativ konkurranse har du registrert at du aldri har brukt noe lettere gir enn det tredje største bak i kombinasjon med minste drev foran. Det gir 1,9 meter i forflytning pr pedalomdreining. I graf 2 ser du at det holder med 30 tenner på minste drev foran. Da du brukte det største drevet foran, trengte du aldri det minste bak. Av graf 1 ser du at det holder med en maksimal forflytning på 7,7 meter pr pedalomdreining. Av graf 2 ser du at

det holder med 42 tenner som største drev mens 39 blir litt lite.

Er det alltid et godt valg å gå for 2-delt om utvekslingen er tilstrekkelig?

Heller ikke her er svaret ubetinget "ja". Det er avhengig av hvilket drev du bruker mest foran. Bruker du vanligvis det midterste, og mer sjeldent minste og største, vil sannsynligvis en overgang til 2-delt medføre mer giring foran. Med 3-delt foran og midterste drev kan du uten å ha for stor vinkel på kjedet, benytte alle tannhjulene bak (A).

Bruker du derimot i hovedsak det største eller minste drevet foran i kombinasjon med det midterste nå og da, er det sannsynligvis en fordel med 2-delt. Med 2-delt foran kan man benytte alle tannhjulene bak på både det største og det minste drevet (C). Med 3-delt blir vinkelen mellom det største foran og det største bak og visa versa for stor for kjedet (B). ■

